

DEGENERAT. ET CORRUP.

dem similitudinē, linea vera sive dimensionē latitudinis & profunditatis, superficies autem sive dimensionē pro funditatis, corpus autem habet magnitudinem sive omnē dimensionē: unde est perfecta magnitudo, ut dicitur in Primo de Cœlo. Ostendit ergo quod nihil talium, quod quo cuncto modo caret magnitudine, potest possit materia, quae sit subiectum augmenti tripliciter, primo quidem propter rationes praemissas, unde dicit, quod neque ponendum est puncta, quae carent omnino magnitudine, esse corporis materiam, sed, si sunt subiectum augmenti: neque etiam lineas, quae secundum aliquid carerent magnitudine: sed hoc propter easdem causas, si propter rationes superius assignatas, quia necesse est puncta, & lineas separantur per se existere, aut in aliquo corpore esse: & sic sequeretur eadem, quae superioris sequuta sunt. Deinde cum dicit,

Sed cuius ultima sunt haec, id materies est, quae nec sine affectu unquam, nec sine forma esse potest. Cognitum igitur absolute aliud ex alio, id quod alio quoque loco iam definitum est: atque ab aliquo alteri existente, quod eiusdem sit aut generis aut speciei, ut ignis ab igne, aut ab homine homo: aut ab alteri: durum enim non duro generatur.

Illud autem, cuius haec sunt ultima, materia est, quam nunquam sine passione possibile est esse, neque sine forma. Generat quidem igitur sim plicer alterum ex altero, quemadmodum & in alijs determinatum est: & ab aliquo, aut actu existente, aut homogeneo, aut homoideo, verbi gratia ignis ab igne, aut homo ab homine: aut ab actu. durum enim non duro generatur.

Improbatur hoc per ipsam positionem Platonorum, qui ponebant quod mathematica erant substantia corporum naturalium, & quia puncta, & lineæ sunt termini dimensionum, sicut forma est terminus materiae, ponebat quod id, quod per hinc terminatum, esset materia corporum: ipsi autem termini magis se habent in ratione formæ, & hoc est quod dicit, quod id, sive dimensione vel magnitudo, cuius hoc, sive puncta & lineæ sunt ultima, era materia sive Platonica. Secundo ibi: {Quam nunquam.} Ostendit con sequenter quod nihil horum potest esse materia corporum: quia, secundum eos mathematica sunt separata a formis naturalibus & passionibus sensibilibus, sicut sive intellectum, & ita & sive esse: sed materia non potest separari a formis naturalibus & passionibus sensibilibus: ergo impossibile est aliquid mathematicorum esse materia corporum naturalium. Primo ergo proponit medium sua rationis dicens, quod materia neque possibile est esse sine passibili qualitate, neque sine forma: sine quibus tamē sive Platonica sunt mathematica.

Secundo ibi: {Generatur quidem.} Probat quod sup posuerat, & primo quod materia non potest esse sine forma. Secun do quod non potest esse sine passione, ibi: {Quoniam autem est.} Dicit ergo, sicut in alio libro determinatum est, puta in Primo Physi, simili perte generatur alterum ex altero, fit enim unumquodque ex subiecto, quod est materia, oportet etiam quod id, quod generatur, generetur ab aliquo agente actu ab homogeneo, scilicet quod sit vnius generis, aut homodeos, & sit vnius formæ vel speciei. & exemplificat, quod ignis generatur ab igne, sicut ab agente vnius speciei, & sicut homo generatur ab homine: aut oportet quod saltem ab aliquo actu existente, sive ab actione aliquo actu existente aliiquid generetur: etiam si generans simile non sit generato in genere seu specie, sicut dum generatur a non duro, pura cum lac induratur per ignem. Contingit autem quod aliquod factum non assimilatur in forma agenti, uno quidem modo, quia illud factum non primo & per se responderet facienti, sed per accidens, sive per posterius, per accidentem quidem, sicut musicus faciat non in quantum musicus, sed in quantum est Medicus:

B sanitas autem similitudo non est in musicis inquantum musicus, sed in quantum est Medicus, qui per formam sanitatis, quam habet in anima, facit sanitatem in corpore. per posterius autem, sicut cum qualitas effecta est effectus con sequens aliquam primarum qualitatum, sicut sanitatis causat ex aliqua medicina calida per calorem, quem facit in corpore: quamus in ipsa medicina non sit forma sanitatis. Secundo per hoc quod agens agit instrumentum alterum, instrumentum enim non agit virtute propriæ formæ, sed in quantum mouetur a principali agente, quod per suam formam agit, unde effectus assimilatur in forma, non quidem instrumento, sed principali agenti, sicut domus, quae sit in materia, domus quae est in mente edificantis, non autem secutus aut a scilicet. & homo generatus assimilatur in specie patri generanti, non autem femini. Tertio, quando materia patientis non est proportionata ad recipientum formam agentis propter illius excellētiā, sed recipit aliqd minus, sicut in animalibus, quae generantur sine semine ex virtute Solis. Et inde est etiam quod effectus non assimilatur in specie agenti remoto, sed propinquo, vt homo homini, non autem Soli: quia utsi homo generet hominem & Sol, vt dicitur in Secundo Physi. Sicut autem unumquodque ab agente generatur aliqualiter simili sive formam, ita corrumptur aliquid a contrario. Et, quia generatur aliquid ex corruptio, vt supra dictum est, necesse est materia, ex qua aliquid generatur, & in qua aliquid corrumptur, semper habere aliquam formam, per quam assimiletur vel contrarie generanti vel corruptenti. Deinde cum dicit,

Cum autem & corpora substantiae materies sit corpora iam talis (nullum enim est commune corpus) eadem & a magnitudine & ab affectu, ratione quidem, non ite loco separabilis est, nisi est ipsi quoque affectus separabiles sint. Patet igitur ex his, quae addubitate vnius, accretione non esse mutationem est potentia quidem magnitudine, actu vero nullam habente magnitudinem, quandoquidem quod commune est, separabile esset; hoc autem esse non posse, dictum iam est.

Quoniam autem est materia & substantia corporis & corporis & corporis talis. (Corpus enim commune nullum) eadem passionis & magnitudinis est, ratione quidem separata, loco autem non separata, nisi & passiones sint separabiles. Manifestum autem est ex quælibet, quoniam augmentatione non est transmutationis ex potentia magnitudine, actu autem nullam habentem magnitudinem, separatum enim efficit ipsum cœ. hoc autem, quoniam impossibile, dictum est in alijs prius.

Ostendit quod materia non sit sine passione. Non enim materia est nisi substantia corporis, substantia enim incorporeæ immateriale sunt, unde sequitur quod omnia materia sunt talis corporis, non enim potest esse aliquod corpus commune, quod non sit determinatum ad aliquam species, & ad aliquod individuum, omne autem tale corpus necesse est habere aliquam passionem, vel consequentem formam specificam, qualis est propria passio, vel qualitercum aliud aduenientem: sicut sunt accidentia individua lia, ergo necesse est quod eadem materia, quae est subiectum magnitudinis, sit etiam subiectum passionis: ita quidem quod materia, quae est subiectum magnitudinis, ratione separata a passione, sicut est alta ratio hominis, & alii, loco autem, i. substantia, non separantur, nisi quis dicat quod passiones sunt separabiles a substantiis, quod est impossibile. Et, quia Philosophus videbatur digressionem quandam à proposito fecisse, colligit propositum ex omnibus praemissis dicens, manifestū esse ex omnibus, quae inquantitate sunt, quod augmentum non est transmutationis ex aliquo, quod

Tex. c. 11.

VATAB.

ANT.

Tex. c. 10.

Materia non est separabilis a parte & a forma.

Tex. c. 11.

VATAB.

Tex. c. 11.

Quoniam factum non assimilatur in forma agenti, uno quidem modo, quia illud factum non primo & per se responderet facienti, sed per accidens, sive per posterius, per accidentem quidem, sicut musicus faciat non in quantum musicus, sed in quantum est Medicus:

Secundo,

Tertio,

Tex. c. 26.

ANT.

Tex. c. 11.

Quod materia non est separabile a passione.